

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 1 of 3 – YIJE 5782 – Set 3

- 1 ר"י מיגאש מסכת בבא בתרא דף ב עמוד ב
- 2 טעמא דרצו הא לא רצו אין מחייבין אותו אלמא היזק ראייה לאו שמיה היזק. וא"ת מאן לימא לן דמשום היזק ראייה
- 3 לאו שמיה היזק הוא דילמא לעולם אימא לך דהיזק ראייה שמיה היזק והכא היינו טעמא דמעכב עליה משום דכאן
- 4 אחזוק דדיירי הכי אבל לא אחזוק דדיירי הכי אף על גב דאין שניהם רוצין נמי בונין את הכותל בעל כרחן. שתי
- 5 תשובות בדבר חדא דמאן לימא לן דהני שותפי אחזוק דדיירי הכי דילמא לא אחזוק אלא לבתר דפלוג לאלתר הוא
- 6 דקם חד מינייהו וקא תבע לי' לחבריה למיבניה לכותל משום היזק ראייה דליכא הכא חזקה כלל דההוא חזקה
- 7 דאחזוק דדיירי הכא מקמי דנפלוג ברוחות ליכא למימר דחזקה היא משום דהא לא הוה מסויים חולקא דחד מינייהו
- 8 כי היכי דליחזוק עליה. ועוד דא"נ דאחזוק דדיירי הכי לבתר דפליג ברוחות ואתברר ליה חולקא דכל חד מינייהו אי
- 9 היזק ראייה שמיה היזק בכי האי גוונא לא מהניא חזקה משום דהיזק קבוע הוא וכקוטרא ובית הכסא דמי. ואי קשיא
- 10 לך הא דתנן (בחזקת הבתים) חלון המצרית אין לו חזקה ולצורי יש לו חזקה ואמרינן עלה בגמרא למטה מארבע
- 11 אמות יש לו חזקה ויכול למחות דשמעינן מינה דחלון דאית ביה היזק ראייה אית ליה חזקה שאני התם דיש לומר
- 12 דבעל חלון מזיק לבעל חצר אבל בעל חצר אינו מזיק לבעל חלון וזה פתח חלון ושתק בעל חצר ש"מ אחולי אחיל
- 13 ליה אבל בחצר דתרווייהו מזקי אהדדי וההיזק של ראייה שוה לשניהם יכול לומר הא דשתקי ג' שנים לאו משום
- 14 מחילה אלא משום דתרוינין שוין בהיזק והוה אמינא היום או מחר תרצה לעשות מחיצה אבל לא מחלתי ולכך כיון
- 15 דהיזק ראייה שמיה היזק יכול לכופו לבנות כותל. (א"נ) מכי פתח ליה לחלון ושתק ליה חבריה הוי חזקה דהא
- 16 מעשה קעביד בידיים אבל גבי שותפים דדיירי בחצר א' דחד מינייהו לא עביד בידי' מידי דאית ביה היזק ראייה אלא
- 17 מחמת דיתבי ולא עבדי מחיצה הוא דהוי ההיזק ליכא למימר בכי הא דהוי חזקה דהא ליכא מעשה דאחזיק ביה.
- 18 ואפילו גבי חלון נמי דאיכא חזקה לחלון גופיה אבל ראייה עצמה לית בה חזקה תדע דאי בעי בעל חלון לעיוני ביה
- 19 מאי קעביד חבריה ומאי איכא ברשותיה מי איכא למימר דמצי למעבד הכי אלא ודאי חבריה מעכב עליוה ולא מצי
- 20 האיך למימר אין מעיינא ומעיינא דהא אחזיקי ליה בהכי משום דאמר ליה האיך נהי דלחלון גופיה איכא חזקה אבל
- 21 למיקם התם ולעיוני מאי דאיכא ברשותי ליכא בהא חזקה דהא לא מחזקו אינשי בהכי. וחזינא רבינו הרב ז"ל
- 22 דכתב בתשובת שאלה דחלון נמי היכא דאית ביה היזק ראייה לית ליה חזקה וקא מייתי ראייה מדין שותפין שרצו
- 23 לעשות מחיצה בחצר דאע"ג דאחזוק דדיירי הכי כי קא תבע ליה חד מינייהו למפלוג ולמבני כותל לאמצע כיפי ליה
- 24 לחבריה למיפלג ולמבני בהדיה משום היזק ראייה שמיה היזק ללישנא בתרא דאמרינן מאי מחיצה פלוגתא וכיון
- 25 דרצו בונין את הכותל בעל כרחן. ואנן הא בררין דלא דמי דין חלון לדין הני שותפין ועוד דהא תנינן בהדיא חלון
- 26 המצרי אין לו חזקה ולצורי יש לו חזקה וכדבעינן לפרושי לקמן בסוף פ' חזקת הבתים
- 27 ועיין גם דבריו נט.-
- 28 עליות דרבנו יונה מסכת בבא בתרא דף ב עמוד א
- 29 מתניתין. השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר, בונין את הכותל באמצע. מסקנא דשמעתתא, דמתנית' 2' היינו
- 30 פלוגתא. וכיון דרצו לחלוק, בונין את הכותל בעל כרחיה, דהזק ראייה שמיה היזק. ומיירי בחצר שאין בו דין חלוקה,
- 31 שאין כופין זה את זה לחלוק, אלא אם כן רצו, כדתנן 3 אין חולקין את החצר עד שיהא ארבע אמות לזה וארבע
- 32 אמות לזה. ומתניתין בעיר חדשה, או במקום שאין שם מנהג ידוע לשותפין לבנות כותל בשיתוף כשחולקים את
- 33 החצר, יש מהם בונים, ויש מהם שאין בונים. ואשמעינן תנא דמתני', שיכול כל אחד לכופך את חבריו מן הדין לבנות
- 34 עמו כותל, ולסלק היזק ראייה. אבל במקום שנהגו כולם שלא לבנות, שאין מקפידין על הזק ראייה אין מחייבין אותו
- 35 לבנות, אלא אם רצה כונס לתוך שלו. וכדקיימא לן בגנה במקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו 4, אף על גב
- 36 דגינה סתם 5 מחייבין אותו לגדור, משום הזק ראייה. ובגמרא 6 מייתי מינה ראייה למ"ד הזק ראייה בחצר שמיה
- 37 היזק. וגם יותר חמור היזק ראייה דגינה 7 דאפילו למ"ד בחצר לא שמיה היזק, מודה בגנה כדאיתא בגמרא 8. ונראה
- 38 בעיני, דבעיר חדשה אין אחד מהם יכול לומר אגדור עמך בהוצא ודפנא. אלא בונין כותל שבפחות שבכתלים ה"ה 9
- 39 במשנה בכפיסין או בלבנים. ודייקנא לה מדקתני סיפא, הכל כמנהג המדינה ואמרינן בגמרא 10 לאתויי באתרא 11
- 40 דנהיגי בהוצא ודפנא, מדאיצטריך לאשמועינן דבמקום שנהגו בהוצא ודפנא אזלינן בטר מנהגא, שמעינן מינה

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 2 of 3 – YIJE 5782 – Set 3

- 1 דבמקום שאין שם מנהג לא סגי בהכי12. ועוד, הא דקתני בונין את הכותל, במקום שאין שם מנהג מיירי, וכותל
2 סתם לא משמע בהוצא ודפנא
- 3 חדושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף ב עמוד א
- 4 איכא מרבוותא ז"ל דפירשו דאפי' למ"ד היזק ראייה שמיה היזק וכל שרצו בונין את הכותל בעל כרחן ה"מ בעיר
5 חדשה וכ"ש במקום שנהגו ממש לגדור אבל במקום שנהגו כולן שלא להקפיד על היזק ראייה אין מחייבין אותן
6 לבנות אלא אם רצה כונס לתוך שלו ובונה, והביאו ראייה מהיזק ראייה דגנה דחמיר טפי מהיזק דחצר דאפי' מאן
7 דאמר דלא שמיה היזק בחצר בגנה מודה וכדאמרי' בגמ' גינה שאני ואפ"ה משמע בגמ' דדוקא סתם גנה מחייבין
8 אותו הא מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אלמא כל שכן בחצר דלא חמיר כולי האי דאם נהגו שלא לגדור אין
9 מחייבין, ואין דינים יפה בעיני דאפי' תמצא לומר דבגנה מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו בחצר מחייבין
10 אותו ולא אמרו בגמ' דגינה חמירא אלא למ"ד היזק ראייה לא שמיה היזק אבל למ"ד שמיה היזק ודאי חצר חמור
11 טפי, ותדע לך דאפי' במקום שנהגו שלא לגדור בחצר מחייבין אותו מדקתני במתני' הכל כמנהג המדינה ואמרי'
12 עלה בגמ' הכל לאיתויי הוצא ודפנא ומדקאמרי' לאיתויי הוצא ודפנא ולא קאמר לאיתויי כל מידי ואפי' מחצלת ש"מ
13 שאין הולכין אחר המנהג בפחות מהוצא ודפנא דמנהג טעות הוא וכן כתב רת"ם ז"ל, וכיון שכן הגע עצמך בפחות
14 מהוצא ודפנא אין מנהגם מנהג, שלא לגדור כלל לא כל שכן, ואפי' תאמר דשאני התם דכיון שמקפידין אין שמירתן
15 בפחות מיכן שמירה לפי שצריך לצעוק תמיד על חבירו כשתפול מחיצתו ומה בכך כבר נהגו שלא להקפיד על מה
16 שמזיקו בין נפילה לבנין. ועוד דאפי' בגנה נמי מוכח בירושלמי דאפי' במקום שנהגו שלא לגדור מחייבין אותו דגרסי'
17 התם תני בגינה בין מקום שנהגו לגדור בין מקום שנהגו שלא לגדור כופין אבל בבקעה מקום שנהגו לגדור כופין
18 מקום שנהגו שלא לגדור אין כופין, ולפ"ז הא דאמרי' בגמ' וכן בגנה סתם כמקום שנהגו לגדור דמי ומחייבין אותו
19 לאו למימרא דבמקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אלא אידי דבעי למימר דבקעה סתם כמקום שנהגו שלא
20 לגדור ואין מחייבין אמר דגנה סתם מחייבין שכן דרכם לקרב העינים, כנ"ל
- 21 שו"ת הרשב"א חלק ב סימן רסח
- 22 שאלת מנהג באיזה ענין ראוי להסמך עליו
- 23 תשובה לא הודעתני על איזה מנהג אתה שואל אם על מנהגי איסור והתר או על מנהגי דיני ממונות או על שניהם.
24 על כן אצטרך להרחיב עמך בזה. דע כי דרכי המנהג באיסור והתר רבים. יש מנהג פשוט בכל ישראל ואסור לעבור
25 עליו בכל מקום כשל תורה ואי אפשר לישאל עליו כמו שאי אפשר לישאל על אסורין של תורה. והרי הגדרים
26 והתקנו' שגדרו ותקנו בבתי דינין של ישראל לעשות סייג תקנו. כגון תקנות גזרות שגזר. דניאל וחבריו ושמנה עשר
27 דבר אשר גזרו תלמידי שמאי והלל. ובשולי נכרי' וגבינה שלהן ושמן לולי שהיא גזרה שאין רוב הצבור יכולין
28 לעמוד בה ולא פשט איסורן ברוב ישראל. ועמדו בית דין של אחריהם והתירוהו. ואחרים רבים כיוצא באלו. שכל
29 אלו גזרות ומנהגים הנהיגו חכמי ישראל ובית דין הגדול את ישראל
- 30 שו"ת הרשב"א חלק ב סימן רסח
- 31 וכן למדין ממנהג המדינה אף על פי שלא הסכימו עליו. כאותה ששנינו מקום שנהגו לבנות גויל גזית כפסין לבני'
32 בונין. הכל כמנהג המדינה. ופרשו הכל, לאיתויי הוצא ודפנא. ומ"מ אם נהגו שלא להקפיד כלל על היזק ראייה שעל
33 הבתים וחצרות מנהג בטעות הוא ואינו מנהג. שאין מחול' ההקפדה אלא בממונות שאדם רשאי ליתן את שלו או
34 ליזוק בנכסיו. אבל אינו רשאי לפרוק גדרן של ישראל ושלא לנהוג בצניעות ובגורם להסתלק שכינה מלישראל הוא.
35 דתנן לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין. וגרסינן עלה בגמרא מנא הני מילי, אמר רבי יוחנן דאמר קרא וישא
36 בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו. מה ראה, ראה שאין פתחיהן מכוונין זה לזה. אמר ראוין אלו
37 שתשרה שכינה ביניהן

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 3 of 3 – YIJE 5782 – Set 3

- 1 וזהו שאמרו בגמרא הכל, לאתווי מאי, לאתווי הוצא ודפני. ולא אמרו לאתווי כל מילי ואפילו פחות מהוצ' ודפנא.
- 2 דאלמא עד הוצא ודפנא תלי במנהגא. אבל פחות מכאן מנהג בטעות הוא ואינו מנהג. וכן פר"ת ז"ל. וממנה אתה
- 3 למד למקום שנהגו שלא להקפיד כלל שאינו מנהג, וכל שכן, גנה ובקעה שתלו אותן במשנתינו במנהג ממון הוא
4. משום עין הרע שאסור. ועומד על שדה חברו בשעה שהיא עומדת בקמותיה והרי אלו אינן מקפידין ורשאינן
- 5 ואפשר לומר דהיינו נמי דתנו ההוא דינא דמקום שנהגו ומקום שלא נהגו גבי גנה ובקעה. ולא תנן ליה לעיל מנייהו
- 6 בחצר השותפין למ"ד היזק ראייה שמיה היזק. וקרוב אני לומר שאפילו מוחל לו בפירוש לא יועיל שיוכל לומר לו
- 7 סבור הייתי לקבל ואיני יכול. ובקוטרא ובבית הכסא דייני ויותר כבר לסבול מהם. ויש לי על מה שאסמוך בסברא זו
8. מן הירושלמי. אלא שאין זה מקום אריכות
- 9 עיין גם רמ"ה ב:, נט.